

Advies Saxion Hogeschool

De Reviewcommissie (hierna commissie) heeft kennis genomen van het voorstel van Saxion Hogeschool (hierna Saxion) dat het College van Bestuur met zijn brieven van 2 mei 2012 (kenmerk 2012001735 0160.03 wb/yt) en 19 juni 2012 (kenmerk 2012002611 0206 JR) aan de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (hierna OCW) heeft gezonden.

De commissie heeft het voorstel van Saxion beoordeeld aan de hand van het beoordelingskader dat de staatssecretaris van OCW heeft vastgesteld (brief aan de Tweede Kamer van 7 maart 2012) en bij brief van 5 maart 2012 bekend heeft gemaakt aan de universiteiten en hogescholen die bij de hoofdlijnenakkoorden zijn betrokken.

De commissie heeft op 8 juni 2012 een gesprek gevoerd met een vertegenwoordiging van Saxion. Naar aanleiding van vragen van de commissie heeft Saxion het voorstel toegelicht.

Profiel

Saxion beschrijft haar profiel als volgt.

Saxion is een brede, multisectorale hogeschool. De helft van de studenten volgt een studie in de economische richting, de andere helft volgt opleidingen in techniek, onderwijs, gezondheidszorg en sociaalagogisch werk. Het aanbod weerspiegelt de economische bedrijvigheid van de regio, waarbij, in vergelijking met andere hogescholen, techniek dominant is. Saxion heeft vestigingen in Deventer, Apeldoorn, Enschede en (binnenkort) Hengelo. Ze wil actief bijdragen aan de economische groei in de regio en het verder ontwikkelen van het opleidingsniveau in Oost-Nederland. Saxion sluit aan bij de accenten die in het provinciaal, regionaal en stedelijk economisch beleid worden gelegd.

Saxion profileert zich als University of Applied Sciences die de waarde van nieuwe technologieën onderkent. Hierbij is High Tech Systemen en Materialen (HTSM) een inhoudelijk zwaartepunt. Saxion heeft de afgelopen jaren sterk ingezet op onderwijsintensivering, op versterking van de relatie met het werkveld, op internationalisering, excellentie en professionalisering. Intensieve samenwerking op het gebied van lerarenopleidingen in de regio Twente heeft geleid tot een voorgenomen fusie met de Hogeschool Edith Stein.

De commissie heeft het voorstel van Saxion beoordeeld aan de hand van drie criteria:

- ambitieniveau en realiteitsgehalte;
- aansluiting bij nagestreefde ontwikkelingen op stelselniveau: zwaartepuntvorming en differentiatie;
- uitvoerbaarheid.

De commissie beoordeelt het voorstel als volgt.

Ambitie

De commissie constateert dat het voorstel van Saxion, met betrekking tot *onderwijskwaliteit en studiesucces*, streefwaarden bevat voor de verplichte indicatoren. Met extra inspanningen op intakegesprekken en studieloopbaanbegeleiding wil Saxion de uitval in het eerste jaar beperken tot maximaal het huidige niveau (26%) zonder concessies te doen aan de kwaliteit en intensiteit van de programma's. Omdat nominaal studeren voor Saxion de norm is, zullen meer opleidingen de grens van 54 punten hanteren voor het BSA. Studievoorzichting en de studiekeuzehulp zullen ertoe leiden dat het aantal switchers niet boven het huidige niveau van 13% komt. Het nagestreefde bachelorrendement is 68% in 2015, waarmee een verbetering met 5% wordt beoogd. Ook wenst Saxion de komende jaren de studenttevredenheid te verbeteren. Daarnaast zal Saxion het aantal docenten met masterniveau substantieel verhogen, het aantal opleidingen met minder dan twaalf contacturen tot nul reduceren en de indirecte kosten verlagen. De commissie concludeert dat het voorstel voldoende voornemens bevat met betrekking tot onderwijskwaliteit en studiesucces.

De commissie constateert met betrekking tot de ontwikkeling van het *onderwijsaanbod* dat Saxion de brede multisectorale hogeschool wil blijven die ze thans is. Het onderwijsaanbod moet een regionale afspiegeling blijven van de kennisbehoefte van ondernemers, instellingen en overheden. Vanuit de gerichtheid op innovatieve technologie kiest de hogeschool er voor het inhoudelijk zwaartepunt te leggen op het kennisdomein HTSM. Opleidingen die raakvlakken hebben met HTSM zullen worden verdiept. De commissie concludeert dat het voorstel voldoende voornemens bevat met betrekking tot het onderwijsaanbod.

De commissie constateert dat Saxion duidelijke voornemens heeft ten aanzien van *onderzoek en valorisatie*. Het praktijkgericht onderzoek wordt door Saxion als een voorwaarde voor actueel en innovatief onderwijs beschouwd. De lectoren fungeren hierin als boegbeeld. De onderzoeksagenda is gebaseerd op de volgende uitgangspunten: relevantie en bruikbaarheid voor het werkveld en de samenleving, een goede match met het inhoudelijk zwaartepunt (HTSM) binnen de context van Innovatieve Technologie, een goede verbinding met het onderwijs in de bachelor- en masteropleidingen en een vergroting van de beschikbare kennis in de beroepsuitoefening. Saxion zoekt meer externe middelen voor onderzoek, uit zowel regionale, provinciale, nationale als Europese programma's. De inzet van de eigen middelen zal zoveel mogelijk gematcht worden met externe middelen. De bedoeling is dat onderzoeksvaardigheden in iedere opleiding als continue leerlijn worden aangebracht en dat iedere opleiding een bijdrage zal leveren aan maatschappelijke valorisatie. Valorisatie ziet Saxion daarbij als een overkoepelend begrip waarbinnen innovatie, transfer, co-creatie, ondernemen en spin-off een plaats hebben. In alle bacheloropleidingen staan innovatiegerichtheid, ondernemendheid en ondernemerschap in het standaardcurriculum. De commissie concludeert dat het voorstel krachtige voornemens bevat met betrekking tot onderzoek en valorisatie.

Gegeven bovenstaande conclusies met betrekking tot onderwijskwaliteit en studiesucces, het onderwijsaanbod, onderzoek en valorisatie, alles afwegende, beoordeelt de commissie het instellingsvoorstel als ambitieus en realiseerbaar.

Aansluiting

Met betrekking tot *zwaartepuntvorming* maakt Saxion zich duidelijk sterk voor een binnen Oost-Nederland afgestemde onderwijs- en onderzoeksagenda met de onderwijspartners, ondernemers, spelers op de arbeidsmarkt en overheden. Deze afstemming heeft mede geleid tot het scherpe profiel van Saxion gefocust op techniek en in het bijzonder HTSM. Dit inhoudelijk zwaartepunt versterkt Saxion door expertise, capaciteit en faciliteiten te bundelen. Ze dient twee voorstellen in voor Centres of Expertise, één gericht op HTSM (Centre of Expertise 'ECHO') en één gericht op techniekonderwijs. Deze vormen voor Saxion een twee-eenheid. Beide Centres sluiten

goed aan bij de ambities in het Masterplan Bèta en Technologie. De commissie concludeert dat Saxion krachtig beleid voert ten aanzien van zwaartepuntvorming.

De aanvragen voor Centres of Expertise zijn door de commissie beoordeeld voor eventuele financiering vanuit het selectieve budget. Het gaat daarbij om:

- Het Centre of Expertise 'Expertisecentrum HTSM Oost'. Dit Centre is aangevraagd door Saxion (penvoerder) en Hogeschool Windesheim. Het Centre beoogt een verdieping van praktijkgerichte high tech-systemen en materialen-kennis te bewerkstelligen. Dat moet bijdragen aan verrassende proces- en productinnovaties voor het regionale bedrijfsleven en de versterking van de (regionale) economie. Het Centre moet een belangrijke bijdrage gaan leveren aan de uitvoering van de Human Capital Agenda van de topsector HTSM. De commissie oordeelt positief over deze aanvraag (zie bijlage 3 voor de motivatie).
- Het Centre of Expertise 'Techniekonderwijs'. Dit Centre is aangevraagd door Saxion (penvoerder), de Hogeschool Edith Stein en Hogeschool Windesheim. Het Centre richt zich op het ontwikkelen van kennis om voldoende goed gekwalificeerde technici af te leveren in het onderwijs. Het Centre beoogt daarmee een bijdrage te leveren aan het thema techniekonderwijs. De commissie oordeelt positief over deze aanvraag (zie bijlage 3 voor de motivatie).

De commissie adviseert om voor de positief beoordeelde Centres of Expertise in 2013 te laten beoordelen of er voldoende voortgang is geboekt ten aanzien van de uitwerking conform de voorwaarden in het beoordelingskader, en of nieuwe activiteiten zijn ontplooid dan wel lopende activiteiten verder zijn gebracht. Continuering van financiering zou afhankelijk moeten zijn van voldoende voortgang ten aanzien van de uitwerking en van een duidelijk begin met de activiteiten. De commissie adviseert daarbij in elk geval de voorwaarden te hanteren die bij de uitwerking van de eerste ronde van de Centres of Expertise in 2011 zijn gebruikt. Zij zou nog wel willen bezien of de voorwaarden bijgesteld en/of aangescherpt moeten worden.

De commissie constateert met betrekking tot *onderwijsdifferentiatie* dat de studentenpopulatie van Saxion divers is. Met 'Saxion Entree' investeert Saxion in doorstroom vanuit het voortgezet onderwijs en het mbo. Onder de noemer van Sirius biedt Saxion inmiddels in alle sectoren Honours Programmes aan, waaraan circa 150 geselecteerde studenten deelnemen. Saxion gaat excellentie in de volle breedte nog meer stimuleren en belonen door onder andere driejarige tracks voor vwo'ers. Vakmensen met mbo-kwalificatie en enige jaren werkervaring kunnen in het kader van 'Leven Lang Leren' worden bijgeschoold via trainingen van Saxion Transfer, de tweejarige Associate degree-opleidingen (Ad's), de vierjarige bacheloropleidingen of relevante masteropleidingen. Saxion heeft acht Ad's. Nieuwe Ad-opleidingen zal de hogeschool alleen starten bij gerichte vraag vanuit de arbeidsmarkt. Saxion heeft momenteel 12 masteropleidingen. Bij voldoende vraag zal Saxion komen met een aansluitend aanbod van professional masteropleidingen. Masteropleidingen die passen bij HTSM, zoals nanotechnologie, acht Saxion zonder meer haalbaar. De commissie concludeert dat Saxion goed beleid voert met betrekking tot onderwijsdifferentiatie.

Gegeven bovenstaande conclusies, alles afwegende, oordeelt de commissie dat Saxion met haar voorstel sterk inzet op onderwijsdifferentiatie en zwaartepuntvorming.

Uitvoerbaarheid

De commissie constateert met betrekking tot de uitvoerbaarheid van de voornemens in het voorstel dat sprake is van een aantal gunstige voorwaarden. Er ligt een goed uitgewerkte strategische agenda die sterk is door haar eenvoud. Er is veel draagvlak binnen de instelling voor de voorstellen, omdat de totstandkoming ervan een horizontaal proces is geweest. De tevredenheid van medewerkers is hoog en laat een positieve trend zien. Uit monitoring van de indicatoren blijkt dat Saxion de ambities uit de vorige planperiode heeft gerealiseerd en dat Saxion nu verder wil investeren en vervolgstappen

zetten naar een hogere kwaliteit. In de plannen voor zwaartepuntvorming is aantoonbaar dat bedrijven en provincie investeren. De voorstellen voor differentiatie bouwen voort op maatregelen die al in gang zijn gezet.

De commissie beoordeelt het instellingsvoorstel als uitvoerbaar.

Facultatieve indicatoren

De commissie constateert dat Saxion aanvullende indicatoren heeft geformuleerd om specifieke ambities en/of de uitvoering van ambities verder te concretiseren. Dit betreft onder andere de volgende indicatoren: 'Een blijvend hoge score op werkveldtevredenheid van tenminste een 7,5' (p. 19), '10 % van de docenten is gepromoveerd, onder wie alle lectoren' (p. 19), 'Alle docenten zijn didactisch gecertificeerd' (p. 19), en 'Meer opleidingen zullen de aangescherpte Bindend Studie Advies (BSA) norm (54 ec) gaan gebruiken' (p.10)

Advies aan de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Op grond van het oordeel omtrent de drie criteria (ambitieniveau en realiteitsgehalte, aansluiting bij de gewenste ontwikkelingen op stelselniveau en uitvoerbaarheid), daarbij rekening houdend met de wegingsfactoren zoals beschreven in paragraaf 3 van het beoordelingskader, komt de commissie tot conclusies met betrekking tot de prestatieafspraken en het selectief budget. Op grond van de beoordeling van het voorstel van Saxion Hogeschool komt de commissie tot het volgende advies aan de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap:

1. De commissie beoordeelt het ambitieniveau en realiteitsgehalte alsmede de aansluiting op de gewenste stelselontwikkeling van het voorstel voor de prestatieafspraken van Saxion Hogeschool als toereikend. In bijlage 1 zijn de nulmeting en de streefcijfers voor de indicatoren onderwijskwaliteit en studiesucces opgenomen.
2. Gezien de oordelen op de drie criteria ten aanzien van onderwijs, onderzoek en valorisatie komt de commissie tot de conclusie dat Saxion Hogeschool in aanmerking dient te komen voor middelen uit het selectief budget. De commissie plaatst het voorstel van Saxion Hogeschool in de categorie 'zeer goed'. In bijlage 2 zijn de scores opgenomen.

Namens de Reviewcommissie Hoger Onderwijs en Onderzoek,

prof. dr. F.A. van Vught, voorzitter

Bijlage 1a: Verplichte indicatoren onderwijskwaliteit en studiesucces

	nulmeting	ambitie 2015
(HBO1) Studiesucces: Uitval	26,0 %	26,0 %
(HBO2) Studiesucces: Switch	13,0 %	13,0 %
(HBO3) Studiesucces: Bachelorrendement	63,0 %	68,0 %
(HBO4) Kwaliteit /excellentie: Studentenoordeel over de opleiding in het algemeen	65,0 %	68,0 %
(HBO5) Maatregelen: Docentkwaliteit	61 %	71 %
(HBO6) Maatregelen: Onderwijsintensiteit	4 %	0 %
(HBO7) Maatregelen: Indirecte kosten	1,38	1,5

Bijlage 1b: Gebruikte definities verplichte indicatoren onderwijskwaliteit en studiesucces

In deze bijlage geeft de commissie aan of uw instelling de RCHOO definitie en nadere omschrijving heeft gebruikt en waar een eventuele andere invulling van de nadere omschrijving en gebruikte methode en databron staat beschreven. Onder 'pag nulmeting' en 'pag ambitie' wordt aangegeven waar een omschrijving in het voorstel is gevonden.

Een uitgebreide versie van dit overzicht ontvangt u van het Ministerie van OCW.

Indicator	Definitie
(HBO1) Studiesucces: Uitval	<p>Het aandeel van het totaal aantal voltijd bachelorstudenten (eerstejaars HO) dat na één jaar niet meer bij dezelfde instelling in het hoger onderwijs staat ingeschreven.</p> <p>Definitie RCHOO</p> <p>pag nulmeting: <input type="text" value="2"/> pag ambitie: <input type="text"/></p>
(HBO2) Studiesucces: Switch	<p>Het aandeel van het totaal aantal voltijds bachelorstudenten (eerstejaars HO) dat na 1 jaar studie staat ingeschreven bij een andere studie bij dezelfde instelling</p> <p>Definitie RCHOO</p> <p>pag nulmeting: <input type="text" value="1"/> pag ambitie: <input type="text" value="1"/></p>
(HBO3) Studiesucces: Bachelorrendement	<p>Het aandeel van de voltijd bachelorstudenten die zich na het eerste studiejaar opnieuw bij dezelfde instelling inschrijven (herinschrijvers) dat in de nominale studietijd + één jaar (C+1) bij dezelfde instelling het bachelorsdiploma behaalt</p> <p>Definitie RCHOO</p> <p>pag nulmeting: <input type="text" value="1"/> pag ambitie: <input type="text" value="1"/></p>
(HBO4) Kwaliteit /excellentie: Studentenoordeel over de opleiding in het algemeen	<p>Studentenoordeel over de opleiding in het algemeen</p> <p>Definitie RCHOO</p> <p>pag nulmeting: <input type="text" value="1"/> pag ambitie: <input type="text" value="1"/></p>
(HBO5) Maatregelen: Docentkwaliteit	<p>Het aandeel van de docenten (OP) met een master/ PhD in het totaal aantal docenten (OP)</p> <p>Definitie RCHOO. Zie ook brief 2012002610 (0120)JR</p> <p>pag nulmeting: <input type="text" value="1"/> pag ambitie: <input type="text" value="1"/></p>

Indicator	Definitie
(HBO6) Maatregelen: Onderwijsintensiteit	<p>Het aandeel van de voltijd bacheloropleidingen met minder dan 12 geprogrammeerde contacturen (klokuur/week) in het eerste jaar.</p>
	<p>Definitie RCHOO. Zie ook brief 2012002610 (0120)JR</p>
	<p>pag nulmeting: <input data-bbox="986 439 1058 461" type="text" value="1"/> pag ambitie: <input data-bbox="1225 439 1318 461" type="text" value="1"/></p>
(HBO7) Maatregelen: Indirecte kosten	<p>De ratio OP/OOP (fte)</p>
	<p>Definitie RCHOO. Zie ook brief 2012002610 (0120)JR</p>
	<p>pag nulmeting: <input data-bbox="986 607 1058 629" type="text" value="1"/> pag ambitie: <input data-bbox="1225 607 1318 629" type="text" value="1"/></p>

Bijlage 2: Scores bij de beoordeling van het voorstel van Saxion Hogeschool

Score aan de hand van paragraaf 3 van het beoordelingskader (brief staatssecretaris van OCW 7 maart 2012):

Ambitieniveau en realiteitsgehalte	4
Aansluiting bij gewenste ontwikkelingen op stelselniveau	4

Conclusie: het voorstel is toereikend voor de voorwaardelijke financiering.

Ten behoeve van de toekenning van het selectieve budget telt het tweede criterium dubbel:

Ambitieniveau en realiteitsgehalte	4
Aansluiting bij gewenste ontwikkelingen op stelselniveau	$2 \times 4 = 8$
Uitvoerbaarheid	4
Totaalscore	16

De staatssecretaris van OCW heeft (brief 26 april 2012) de volgende indeling vastgesteld voor de toekenning van de middelen uit het Selectieve Budget (SB):

4 – 11 punten	:	onvoldoende voorstellen
12 – 14 punten	:	goede voorstellen
15 – 17 punten	:	zeer goede voorstellen
18 – 20 punten	:	excellente voorstellen

Conclusie: het voorstel valt in de categorie 'zeer goed'

De commissie oordeelt ten aanzien van de aangevraagde *Centres of Expertise* als volgt:

- De commissie oordeelt positief over de aanvraag voor het Centre of Expertise 'HTSM Oost'.
- De commissie oordeelt positief over de aanvraag voor het Centre of Expertise 'Techniekonderwijs'.

Bijlage 3: Centres of Expertise

De aanvragen van of met medewerking van Saxion voor Centres of Expertise zijn door de commissie beoordeeld voor eventuele financiering vanuit het selectieve budget. Het betreft de aanvragen voor:

- Centre of Expertise 'HTSM Oost'.
- Centre of Expertise 'Techniekonderwijs'.

De commissie heeft (conform het *besluit experiment prestatiebekostiging HO*) beoordeeld of de met de twee aanvragen beoogde Centres of Expertises aan de volgende twee voorwaarden voldoen: (1) Het Centre past in het profiel van de instelling(en); het gaat om integrale zwaartepuntvorming rond onderwijs en onderzoek, gebaseerd op de (economische) zwaartepunten in de regio. (2) Er is sprake van cofinanciering en publiek-private samenwerking (bij zorg en het onderwijs is cofinanciering geen harde voorwaarde, maar wel een pre). Een deel van de uitwerking (zoals de begroting) kan in 2013 plaatsvinden, zolang het voorstel aannemelijk maakt dat in dat jaar aan de voorwaarden kan worden voldaan. In dit licht komt de commissie ten aanzien van de twee voorwaarden tot de volgende conclusies.

Centre of Expertise 'HTSM Oost'

Het Centre of Expertise 'HTSM Oost' is aangevraagd door Saxion (penvoerder) en Hogeschool Windesheim. Het Centre beoogt een verdieping van praktijkgerichte kennis over high tech systemen en materialen te bewerkstelligen. Dat moet bijdragen aan verrassende proces- en productinnovaties voor het regionale bedrijfsleven en aan de versterking van de (regionale) economie. Het Centre moet een belangrijke bijdrage gaan leveren aan de uitvoering van de Human Capital Agenda van de topsector HTSM.

Het beoogde Centre past goed in de profielen van beide hogescholen waarin techniek en innovatie speerpunten zijn. Het voorstel sluit aan bij de prioriteiten van zowel het regionale bedrijfsleven als van de regionale en provinciale overheid. Het aandeel HTSM-bedrijven in de regio ligt boven het landelijk gemiddelde en men investeert ook stevig in R&D. Het Centre sluit aan bij diverse RAAK-projecten op HTSM-gebied en de eigen onderzoekslabs in Zwolle en Enschede. De onderzoeksthema's zijn benoemd op basis van het track record (lectoraten, regionale thema's, producten en know-how). De partners hebben de steun van de topsector HTSM, die zich richt op de regio's Twente en Eindhoven. Het is duidelijk dat integrale zwaartepuntvorming rond onderwijs en onderzoek het uitgangspunt is. De commissie concludeert dat het voorstel voldoende aannemelijk maakt dat aan de eerste voorwaarde kan worden voldaan.

In het voorstel zijn zeer veel partners betrokken die een actieve bijdrage gaan leveren in de publiek-private samenwerking. Ook leveren de provincie en de topsector HTSM een belangrijke bijdrage en steun. De plannen zijn al in redelijke mate uitgewerkt richting een business plan, waardoor er vertrouwen bestaat dat er in 2013 aan deze voorwaarde kan worden voldaan. De commissie concludeert dat het voorstel voldoende aannemelijk maakt dat aan de tweede voorwaarde kan worden voldaan.

Gezien bovenstaande conclusies oordeelt de commissie positief over de aanvraag voor het beoogde Centre of Expertise.

Centre of Expertise 'Techniekonderwijs'

Het Centre of Expertise 'Techniekonderwijs' is aangevraagd door Saxion (penvoerder), de Hogeschool Edith Stein en Hogeschool Windesheim. Het Centre richt zich op het ontwikkelen van kennis om voldoende goed gekwalificeerde technici af te leveren in het onderwijs. Het Centre beoogt daarmee een bijdrage te leveren aan het thema techniekonderwijs.

De commissie is van oordeel dat het Centre goed aansluit bij de profielen van de drie hogescholen. De basis van het Centre ligt in de jarenlange samenwerking het TSE-centrum, het Kenniscentrum Wetenschap en Techniek Oost en het Bètasteunpunt Oost. Het is duidelijk dat het in het voorstel gaat om integrale zwaartepuntvorming rond onderzoek en onderwijs. Oost-Nederland is volgens de commissie een goed startpunt voor een centrum rond techniekonderwijs. Er is sprake van betrokken ondernemers, en kennis over bèta én didactiek is beschikbaar op zowel wetenschappelijk als praktijkniveau. Ook is er directe aansluiting op techniekdomeinen van HTSM, Energie, Bouw en Gezondheid, bestaat er met Kennispark een inspirerende infrastructuur en heeft de onderwijskolom bo-vo-mbo-hbo-wo elkaar op bèta-gebied gevonden. De commissie concludeert dat het voorstel voldoende aannemelijk maakt dat aan de eerste voorwaarde kan worden voldaan.

In het voorstel is sprake van een brede publiek-private samenwerking tussen universiteiten, hogescholen, private aanbieders en het mbo. Tevens is er aanzienlijke steun van overheden en is het bedrijfsleven duidelijk aangehaakt. Er wordt voortgebouwd op een bestaand samenwerkingsverband met ruime adhesieverklaringen en een business case, inclusief een visie op de verdeling van de kosten. De commissie concludeert dat in het voorstel voldoende aannemelijk maakt dat aan de tweede voorwaarde kan worden voldaan.

Gezien bovenstaande conclusies oordeelt de commissie positief over de aanvraag voor het beoogde Centre of Expertise.